

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет програмування та комп'ютерних і телекомунікаційних систем Кафедра кібербезпеки та комп'ютерних систем і мереж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФІКТС
Савенко О.С.
« 3 » 2020 р.



СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Філософія**
Освітньо-професійна програма **Кібербезпека**
Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Петрук Наталія Кирилівна Гапченко Олена Вікторівна
Профайл викладача	http://philosophy.khnu.km.ua/склад-кафедри/
E-mail викладача(ів)	nataliia.petruk@gmail.com gapchenkoov@ukr.net
Контактний телефон	+380673939557
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7308
Сторінки інтернет-ресурсів для онлайн занять	ZOOM: https://us02web.zoom.us/j/6783757630?pwd=Q3lTMFlldy96WHpEMEFIQmlkaGFYZz09 * пароль у викладача і на сторінці дисципліни в ІСУ
Навчальний рік, семестр	2022-2023, семестр 7
Розклад занять	
Консультації	

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			залік	іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Д	4	7	4,0	120	51	17		34		69			+	

Анотація дисципліни

Дисципліна «Філософія» є складовою циклу дисциплін загальної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 125 «Кібербезпека» за освітньо-професійною програмою «Кібербезпека». Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання. Дисципліна «Філософія» є особливою галуззю людського знання та інтелектуальної діяльності. Вона формує теоретичні засади вивчення світу в цілому і являє собою таку форму людського досвіду, яка концентрує в собі розуміння культури, історії, людини. Процес навчання з дисципліни відбувається у формі лекцій, семінарських занять та самостійної роботи. При викладанні дисципліни використовуються методи навчання: пояснювально-ілюстративні, практичні, тренінгові, модульно-розвивальні, розвитку критичного мислення. Мають за мету – оволодіння системою філософських знань, оперування філософською мовою, розуміння структури і динаміки філософської науки тощо.

Пререквізити: культурологія, культура мовлення, етика та естетика.

Кореквізити: атестація (кваліфікаційна робота).

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – з'ясування змісту і предмету філософії, визначення її особливостей, характеристика специфіки філософського знання, його місця в системі духовної культури; формування знання про буття, окреслення місця людини в світі, з'ясування структури, моделей і методів наукового пізнання, розуміння ціннісних, естетичних, та етичних вимірів людського життя.

Завдання дисципліни: формування філософської культури мислення, засвоєння базових теоретичних знань та практичних навичок; формування загальних компетентностей щодо розуміння філософії як особливого духовного феномена; з'ясування різних аспектів взаємодії філософського та інших форм знання, осмислення традиції розвитку філософських учень, аналіз основних концепцій сучасної філософії, окреслення основних вимірів людського буття (ціннісного, естетичного, етичного), дослідження генези наукового пізнання, формування здатності застосовувати методологічні засади філософії у вирішенні конкретно-наукових проблем. Забезпечити набуття компетентностей та досягнення результатів навчання відповідно до Стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності „Кібербезпека”:

компетентності:

КЗ 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

КЗ 6. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ 7. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

результати навчання:

РН 3. Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності.

РН 6. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності.

РН 54. Усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти критично мислити; знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел; виокремлювати та розв'язувати проблеми світоглядно-філософського характеру; типологізувати історію становлення і розвитку філософії; характеризувати основні підходи до розуміння буття, аналізувати форми, рівні та методи пізнання; концептуалізувати основні засади логіки, етики та естетики як філософських наук; реалізувати у науковому пізнанні філософську методологію, використовувати категоріальний апарат філософії для осмислення проблем формування громадянського суспільства в Україні; бути здатним реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського суспільства, необхідність дотримання верховенства права і свобод людини і громадянина України, формувати здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння місця філософії в системі наукових знань.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ ти жн я	Тема лекції	Тема практичного заняття	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год ·	Література
1	3	4	5	6	7
1	Тема 1. Філософія та її роль у суспільстві. Виникнення філософії.	ПЗ1 Філософія та її роль у суспільстві. Виникнення філософії.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №1. Підготовка до практичного заняття № 1	4	[1], с. 13-28; [3], с. 8-19[2], с. 15-32; [3], с. 45-88
2		ПЗ2 Передмодерна європейська філософія Філософія Античного світу	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №1,2. Підготовка до практичного заняття № 2	4	[1], с. 13-28; [3], с. 8-19[2], с. 15-32; [3], с. 45-88
3	Тема2. Передмодерна європейська філософія	ПЗ3 Передмодерна європейська філософія Філософія Середньовіччя	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №2. Підготовка до практичного заняття № 3	4	[4],с.50-64; [5],с.199-13
4		ПЗ4 Передмодерна європейська філософія Філософія епохи Відродження	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №2. Підготовка до практичного заняття № 4, підготовка до ТК 1	4	[4],с.50-64; [5],с.199-13
5	Тема 3. Модерна європейська філософія	ПЗ5 Модерна європейська філософія Філософія Нового часу та епохи Просвітництва	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №3. Підготовка до практичного заняття № 5	4	[3], с. 114-134; [4], с. 114-133
6		ПЗ6 Модерна європейська філософія Німецька класична філософія (презентації інд. робіт)	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №3. Підготовка до практичного заняття № 6	4	[3], с. 114-134; [4], с. 114-133
7	Тема 4. Сучасна світова філософія (кін. XIX–XXI ст.)	ПЗ7 Сучасна світова філософія (кін. XIX–XXI ст.) Некласична філософія к.ХІХст. - п.ХХст.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №4. Підготовка до практичного заняття № 7	4	[4], с. 215-250.
8		ПЗ8 Сучасна світова філософія Сучасна філософія ХХст	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №4. Підготовка до практичного заняття № 8	4	[4], с. 215-250.
9	Тема 5. Українська філософія	ПЗ9 Українська філософія Українська філософія як духовний феномен. Філософські ідеї в культурі Київської Русі.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №5. Підготовка до практичного заняття № 9	4	[4], с. 263-284
10		ПЗ10 Українська філософія	Опрацювання теоретичного	4	[4], с. 263-284

1	3	4	5	6	7
		Культурно-національне відродження XVI - XVII ст. Розвиток релігійної філософії в XIX ст. Філософія українського романтизму. "Філософія серця"	матеріалу лекції №5. Підготовка до практичного заняття № 10		
11	Тема 6. Онтологія: проблеми буття і свідомості	ПЗ11 Онтологія: проблеми буття і свідомості Онтологія як окрема галузь філософського знання. Концепція буття. Буття і питання єдності світобудови. Основні форми буття.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №6. Підготовка до практичного заняття № 11	4	[1], с. 336-340; [2], с. 335-370; [3], с.373-415;
12		ПЗ12 Онтологія: проблеми буття і свідомості Проблема свідомості в філософії. Сутність, природа свідомості. Свідомість, чуття, воля, мислення.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №6. Підготовка до практичного заняття № 12	4	[1], с. 336-340; [2], с. 335-370; [3], с.373-415;
13	Тема 7. Гносеологія, логіка і методологія пізнання	ПЗ13 Гносеологія, логіка і методологія пізнання Пізнання як предмет філософського аналізу. Сутність і сенс пізнання. Проблеми пізнавальності світу і філософський скептицизм.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №7. Підготовка до практичного заняття № 13	4	[5], с. 445-465
14		ПЗ14 Гносеологія, логіка і методологія пізнання Емпіричний та теоретичний рівні пізнання. Методи пізнання. Проблема істини в філософії. Абсолютна і відносна істини. Критерії істини.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №7. Підготовка до практичного заняття № 14	4	[5], с. 445-465
15	Тема 8. Соціальна філософія. Філософія історії	ПЗ15 Соціальна філософія. Філософія історії Суспільство як предмет філософського аналізу. Поняття соціального. Основні підходи до розуміння суспільства. Суспільство як система. Поняття і предмет філософії історії. Концепції історичного процесу в філософії. Історичні виміри людського буття. Моделі розвитку історії. Ідея циклічного розвитку. Модель лінійного розвитку історії.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №8. Підготовка до практичного заняття № 15 захист есе	4	[1], с. 336-340; [4], с. 417-443
16		ПЗ17 Філософська антропологія Філософська антропологія як особлива філософська наука. Людина як центральна філософська тема. Духовний світ людини - головний предмет вивчення у філософській антропології.	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №8. Підготовка до практичного заняття № 16	4	[1], с. 336-340; [4], с. 417-443
17	Тема 9. Філософська антропологія.	Підсумкове заняття. ТК_2	Опрацювання теоретичного матеріалу лекції №9. підготовка до ТК_2	5	[2], с. 335-370; [3], с.373-415

* Умовні позначення: ПЗ – практичне заняття, ТК – тестовий контроль

** лекції по 2 години раз в два тижні, практичні проводяться по 2 години раз в тиждень

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ <https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/006.pdf>.

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну роботу з дисципліни має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою (силабусом).

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування на практичних (семінарських) заняттях; написання есе; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; контроль здійснюється згідно з робочою програмою дисципліни і робочим навчальним планом.

Для практичних занять викладач встановлює обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота								Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
Семінарські заняття (мінімальна кількість оцінок - 6)								Есе	Тестовий контроль	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	есе	ТК1	ТК2
ВК: 0,5								0,1	0,2	0,2
										за рейтингом

Умовні позначення: ТК1, ТК2 – тестовий контроль; есе – творча індивідуальна робота, ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Усне опитування (вирішення ситуаційних завдань, публічні виступи (дискусії))

При оцінюванні знань студентів під час практичних (семінарських) занять викладач керується такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання творчої індивідуальної роботи (есе)

Оцінювання індивідуально-творчої роботи включає: особливості змісту есе (світогляд, думки, почуття, ідеї, цінності); особливості композиції (послідовність викладу, аргументованість, переконливість); особливість стилю та мови (наукова проблема, грамотність та індивідуальність авторського стилю); оформлення есе (постановка наукової проблеми, авторська позиція щодо проблеми (критикує, сперечається, переконує, іронізує, нівелює, мотивує).

Критерії оцінювання індивідуально-творчої роботи (есе)

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання індивідуально-творчої роботи (есе)
Відмінно	<i>Оформлення</i> – охайне та грамотне, представлені усі елементи есе. <i>Чітко представлено наукову проблему та авторську позицію</i> (критикує, сперечається, переконує, іронізує, нівелює, мотивує). Композиція характеризується послідовністю викладу, аргументованістю та переконливістю.
Добре	<i>Оформлення</i> – охайне та грамотне. Представлені не всі елементи есе. <i>Є наукова проблема</i> . Композиція характеризується послідовністю викладу, аргументованістю, проте <i>авторська позиція не чітка</i> .
Задовільно	<i>Оформлення</i> – наявні виправлення та помилки. <i>Наукову проблему представлено поверхово</i> . Композиція характеризується слабкою аргументованістю та <i>не чіткою авторською позицією</i> .
Незадовільно	<i>Оформлення</i> неохайне. <i>Наукова проблема, авторська позиція відсутня</i> .

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1–7	8-10	11-16	17-20
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Через 20 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі в модульному середовищі MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час опрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Семестровий контроль (залік)

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення усіх оцінок до електронного журналу.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

- Філософія і світогляд. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський.
- Філософія як теоретичний світогляд. Зміст і предмет філософії.
- Специфіка філософського знання. Функції філософії.
- Структура філософського знання.
- Філософія і наука.
- Західна та східна моделі (парадигми) філософії.
- Зародження філософського мислення. Основні напрями філософії стародавньої Індії (брахманізм, буддизм, джайнізм).
- Філософська думка стародавнього Китаю (конфуціанство, даосизм).
- Становлення античної філософії (Мілетська школа, Геракліт, Піфагор, Елейська школа).
- Софісти і Сократ. Діалектичний метод Сократа.
- Ідеалістична філософія Платона. Метафізика, гносеологія, діалектика, соціологія.
- Філософія Аристотеля. Онтологія, гносеологія, логіка, етика, естетика.
- Середньовічна християнська філософія. Патристика. Філософія Аврелія Августина.
- Західноєвропейська схоластика. Вчення Т. Аквінського.
- Філософія доби Відродження. Особливості італійського та північного гуманізму.
- Філософська парадигма Нового часу. Розробка методу наукового дослідження у філософії XVII ст.: Ф. Бекон, Р. Декарт, Б. Спіноза.
- Рационалізм доби Просвітництва і метафізичний матеріалізм XVIII ст.
- Німецька класична філософія. Концепція суб'єкта у філософській системі І. Канта. Гносеологія, етика І. Канта.
- Г.В.Ф. Гегель, його філософська система та метод.
- Проблема людини у філософії Л. Фейєрбаха і К. Маркса.
- Позитивізм і зміна парадигми філософування у XIX ст.
- Розробка методології наукового пізнання в позитивізмі.
- Проблеми наукової раціональності у сучасній “філософії науки”. Постпозитивізм.
- Сучасний філософський ірраціоналізм: вирішення проблем буття, пізнання і людини. Волюнтаризм А. Шопенгауера, “філософія життя”.
- Діалектичний матеріалізм К. Маркса і Ф. Енгельса, соціальна філософія марксизму.

26. Еволюція психоаналітичної філософії. Структура людської особистості.
27. Філософія неопреїдизму.
28. Екзистенціалізм: основні теми і вчення.
29. Герменевтика як філософія розуміння. Проблема інтерпретації культурних феноменів.
30. Особливості української філософії. Філософська думка в культурі Київської Русі.
31. Ренесансні та реформаційні ідеї в українській культурі XVI - XVII ст. Українське бароко.
32. Філософія Г.С. Сковороди.
33. Філософія українського романтизму.
34. Буття як всеохоплююча реальність. Різноманітність форм буття. Категорії як структури буття.
35. Концепція буття як фундамент філософської картини світу.
36. Матерія. Поняття матерії, його історичний аналіз.
37. Рух як спосіб існування матерії. Простір і час.
38. Свідомість як проблема філософії. Поняття "свідомість".
39. Природа та виникнення свідомості. Свідомість і самосвідомість.
40. Ознаки (властивості) свідомості, її структура.
41. Свідомість, мова, спілкування.
42. Людина як предмет філософського дослідження.
43. Філософська антропологія.
44. Біологічне і соціальне в людині. Багатовимірність людини.
45. Людина, індивід, особа. Сенс людського буття.
46. Пізнання як предмет філософського аналізу.
47. Сутність пізнання у філософській традиції.
48. Форми пізнання. Чуттєве і раціональне в пізнанні.
49. Рівні пізнання. Емпіричне та теоретичне пізнання.
50. Методологія наукового пізнання.
51. Проблема істини у пізнанні.
52. Діалектика як вчення про розвиток та спосіб філософування.
53. Закони, категорії діалектики.
54. Суспільство як цілісна система і предмет пізнання.
55. Соціальне буття людини як реальний життєвий процес. Діяльність і спілкування як форми існування соціуму.
56. Форми організації суспільного буття.
57. Великі соціальні групи як основні суб'єкти соціального розвитку. Сутність нації.
58. Поняття і предмет філософії історії.
59. Основні моделі розвитку історії.
60. Багатоманітність культур і цивілізацій у філософії історії О. Шпенглера і А. Тойнбі.
61. Модернізація і розвиток техногенної цивілізації. Модернізм і постмодернізм.
62. Походження і сутність глобальних проблем. Гуманізм як ціннісна основа вирішення глобальних проблем сучасності.
63. Цивілізація як соціокультурне явище. Сучасна цивілізація, її особливості та протиріччя.
64. Нова картина соціальної реальності у постнекласичній філософії. Поняття інтерсуб'єктивності.
65. Синергетика як теорія самоорганізації систем.
66. Аксиологія як теорія цінностей.
67. Сутність філософської антропології.
68. Поняття цінності та оцінки.
69. Філософія як рефлексія над культурою.
70. Основні протиріччя культури.

Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, яка розміщена в модульному середовищі MOODLE.

Рекомендована література

Основна

№	Назва	Режим доступу
1.	Петрук Н. К. Філософія : навч. посіб. / Н. К. Петрук, А. Б. Борканюк. – Хмельницький : ХНУ, 2012. – 283 с.	Бібліотека ХНУ
2.	Основи філософії : навч. посіб. / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, М. Ф. Шмиголь, Н. В. Щубелка, Ю. С. Юшкевич / за ред. М. Ф. Шмиголя. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 412 с.	https://www.twirpx.com/file/3357839/
3.	Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посіб. / автор-уклад. О. П. Коханова. – Київ : НВП «Інтерсервіс», 2016. – 235 с.	http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf
4.	Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна) : підручник / А. Є. Конверський. – Київ : Центр учбов. літ., 2008. – 536 с.	http://www.immsp.kiev.ua/postgraduate/Biblioteka_trudy/Logika_tradic_Konverskiy_2008.pdf
5.	Левчук Л. Т. Естетика : підручник / Л. Т. Левчук, Д. Ю. Кучерюк, В. І. Панченко. – Київ : Вища школа, 2010. – 399 с.	https://shron1.chtyvo.org.ua/Levchuk_Larysa/Estetyka.pdf
6.	Малахов В. Р. Етика: курс лекцій : навч. посіб. / В. Р. Малахов. – Вид. 6-е. – Київ : Либідь, 2006. – 382 с.	Кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук
7.	Історія філософії в її зв'язку з освітою[Текст]:підручник/ Г.І. Волинка, В.І. Гусев, Н.Г. Мозгова [та ін.] за ред. проф. Г.І. Волинки.-К.:Каравела,2012.-480с.	Бібліотека ХНУ
8.	Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. Навчальний посібник зі словником. – 4-е видання перероблене та доповнене – К.: КНТ, 2016 – 396 с	http://surl.li/ooru
9.	Кралуєк П. М. Історія філософії України : підручник. – К. : КНТ, 2015. – 652 с.	http://surl.li/oorx

Додаткова

10.	Салій А. В. Історія філософії: навчальний посібник / Салій А. В., Зінченко Н. О., Біланов О. С. – Вид. 2-е, доповнене. – Полтава : Дивосвіт, 2018. – 192 с.	http://elib.umsa.edu.ua/jspui/bitstream/umsa/6752/3/history_of_philosophy.pdf
11.	Вступ до філософії : навч.-метод. посіб з курсу «ФІЛОСОФІЯ» для студентів усіх спеціальностей і форм навчання./ – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 186 с.	http://surl.li/oosc
12.	Шабанова Ю.О. Історія філософії: сучасні комунікативні вчення : навч. посібник / Ю.О. Шабанова, І.А. Яременко, Н.Ю. Тарасова. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 120 с.	http://surl.li/oosd
13.	Громов В.Є. Історія філософії в питаннях і відповідях: / В.Є. Громов, Н.Ю.Тарасова ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2016. – 165 с.	http://surl.li/oosg

14.	Філософія : бібліогр. рек. список : (до Дня кафедри) / [уклад. О. П. Розумна ; ред. Л. А. Жолобка]. - Івано-Франківськ : НТБ ІФНТУНГ, 2015. - 57 с.	http://elar.nung.edu.ua/handle/123456789/87
15.	Пономарьов О. С. Філософія освіти: Система цінностей в культурі педагогіки вищої школи : навчально-методичний посібник [Текст] / О.С. Пономарьов, Н.В. Середа, М.К. Чеботарьов. – Харків: НТУ «ХПІ», 2019. – 34 с.	http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40735/1/prohramy_2019_Filosofii_ospity.pdf
16.	Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна) : підручник / А. Є. Конверський. – Київ : Центр учбов. літ., 2008. – 536 с.	Бібліотека ХНУ
17.	Русин М. Ю., Огородник І. В. та ін. Історія української філософії Навчальний посібник / К. : ВПЦ "Київський університет", 2008.- 591 с.	http://www.info-library.com.ua/books-book-155.html
18.	Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.	https://chtyvo.org.ua/authors/Yaroshovets_Volodymyr/Istoriia_filosofii/

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, в тому числі тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань).

2. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/>

3. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

4. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php

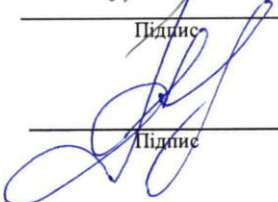
Розробник


Підпис

д.ф.н.професор
Вчений ступінь, звання

Н.К.Петрук
Ініціали, прізвище викладача(ів)

Розробник


Підпис

к.пед.н., доцент
Вчений ступінь, звання

О.В.Гапченко
Ініціали, прізвище викладача(ів)

Погоджено

Гарант освітньої програми


Підпис

к.т.н., доцент
Вчений ступінь, звання

В.М. Чешун
Ініціали, прізвище

Зав. кафедри кібербезпеки та комп'ютерних систем і мереж


Підпис

к.т.н., доцент
Вчений ступінь, звання

Ю.П. Кльоц
Ініціали, прізвище